

ע"פ 6132/21 - דנה אלפה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט ע"פ 6132/21

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט א' שטיין

המערערת:

דנה אלפה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
בת"פ 046099-09-19 שניתן ביום 28.07.2021 על
ידי כבוד השופט ע' קובו

תאריך הישיבה:

ח' בשבט התשפ"ב (10.01.2022)

בשם המערערת:

עו"ד עינת גייר
עו"ד נגה בן סידי

בשם המשיבה:

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. המערערת הורשעה על פי הודאתה בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק). בנוסף, הורשעה המערערת על פי הודאתה בתיק שצורף לבקשתה, בשתי עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק.

2. ומעשה שהיה כך היה. למערערת ולשלושה אחרים נודע כי המתלון, בעל עסק בראשון לציון, נוהג אחת למספר ימים לעזוב את בית העסק ולצאת לביתו כשהוא נושא עמו סכומי כסף גבוהים. המערערת והאחרים החליטו לשדוד את המתלון, ולצורך כך הצטיידו במוטות עץ ובפרטי לבוש להסוואת פניהם. כחלק מתכנון השוד, סיכמו המערערת והאחרים, כי היא תשמש כתצפיתנית ותדווח לאחרים מתי יצא המתלון מבית העסק שלו, כך שהאחרים יארבו לו בקרבת ביתו וישדדו אותו באלימות.

ביום 2.9.2019 בשעה 00:25 דיווחה המערערת לאחרים שהמתלון סגר את בית העסק שלו ויצא ברגל לביתו. שלושת האחרים, ששניים מהם חמושים במוטות עץ, התמקמו בקרבת בית המתלון, התנפלו עליו ודרשו ממנו למסור את תיק הגב שלו, שבו היה סכום נכבד של כ-130,000 ₪. המתלון ניסה להתנגד ואז הוכה על ידי השלושה, שגרמו לו לחבלות ביד ובראש, עד שאחד מהם הצליח לקחת ממנו את תיק הגב שבו הכסף, ואז נמלטו השלושה מהמקום. המתלון הצליח לקום והחל לתור אחריהם ולאחר זמן קצר הבחין באחד מהשלושה כשהוא נושא עליו את התיק, ולאחר שצעק לעברו, הלה ברח והשליך מידו את התיק.

עד כאן תיאור השוד שלא צלח. נספר כי שניים מתוך שלושת השותפים לתקיפתו של המתלון נתפסו. על האחד הושת עונש מאסר של 48 חודשים (לאחר הפעלת מאסר על תנאי של 12 חודשים, חציו בחופף וחציו במצטבר), ועל השני הושת עונש מאסר של 54 חודשים. לשניים עבר פלילי נכבד.

3. על פי כתב האישום שצורף לבקשת המערערת, ביום 13.8.2019 התקשרה המערערת לבן זוגה לשעבר ואבי שני ילדיה, ואמרה לו: "תבוא תיקח אותם עכשיו, אני לא יודעת מה אני אעשה לך. עכשיו! תיקח את הילדים שלך, אם לא אני זורקת אותם מהחלון... אני לא רוצה את הילדים האלה...". בהמשך לכך אמרה: "תבוא תיקח אותם... אני אהרוג גם אותך... מחבלים הילדים שלך... אני אהרוג אותם...". ועוד הוסיפה אמירות דומות ובהן גידופים ואיומים. בתה הקטינה של המערערת התקשרה לאביה וביקשה שייקח אותה, והמערערת גידפה גם אותה.

4. כאמור, המערערת הודתה והורשעה בכתב האישום בתיק העיקרי, וכן בתיק המצורף. לאחר שהתקבלו תסקירי שירות המבחן בעניינה, השית עליה בית משפט קמא מאסר בפועל של 14 חודשים, בניכוי של כשלושה חודשים וחצי בהם שהתה המערערת במעצר; 9 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים בגין כל עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; ופיצוי כספי למתלון בסך של 4,000 ₪, שיסולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים.

5. על עונש המאסר בפועל נסב הערעור דנן.

המערערת עתרה להמרת העונש בעבודות שירות ואילו המשיבה סברה כי לנוכח הנסיבות החמורות של השוד והתפקיד שמילאה המערערת בביצועו, אין מקום להקל בעונש שהושת עליה.

6. קשים ורעים היו שני חייה של המערערת, ומתסקירי שירות המבחן עולה התמונה הבאה:

המערערת, כיום בת 29, היא אם לתאומים בני 7 שהוצאו ממשמורתה. המערערת מוכרת על ידי הביטוח

הלאומי כבעלת נכות של 50% ובדרגת אי כושר עבודה בשיעור של 100% בשל קשיים נפשיים. המערערת עלתה לישראל עם משפחתה בהיותה פעוטה, חוותה אלימות פיזית ונפשית במשפחת מוצאה ובגיל 15 הוצאה מהבית ושולבה בפנימייה. המערערת התמכרה לאלכוהול, שוחררה מהשירות הצבאי, בגיל 18 הכירה את בן זוגה ואבי ילדיה, והקשר בין השניים כלל אלימות פיזית ונפשית. גורמי הרווחה נכנסו לתמונה בגין האלימות והקושי של המערערת לטפל בילדיה הרכים, וכן בשל צריכת חומרים פסיכו-אקטיביים על ידי שני בני הזוג, גם בנוכחות ילדיהם. בשלב מסוים יצאה המערערת עם ילדיה למקלט לנפגעות אלימות, אך בניגוד לעמדת גורמי הטיפול החליטה לעזוב את המקום ולשוב להתגורר בעיר מגוריה, שם הסתבכה בעבירת השוד מושא דיונו.

בעקבות מעצרה, המערערת החלה בהליכי טיפול, וביום 31.5.2020 שולבה בקהילת "רטורנו". ביני לביני, בחודש אוגוסט 2020, ילדיה של המערערת הוצאו מחזקתה ומני אז היא פוגשת אותם במרכז קשר.

תחילת דרכה של המערערת בקהילה הטיפולית "רטורנו" לא הייתה קלה, אך בסופו של מסלול, המערערת סיימה את הטיפול בחודש אפריל 2021 והשתלבה בדירת מעבר לנשים המתמודדות עם התמכרות. מאז ועד היום, נראה כי המערערת עולה על דרך המלך. בדיקות לאיתור סמים ואלכוהול נמצאו נקיות, והמערערת המשיכה בהליכי הטיפול והשיקום, לרבות השתתפות בקבוצות ובטיפול פרטני, וכן בהדרכה הורית במרכז הקשר. המערערת ניתקה את קשריה השוליים ומבינה את הצורך בהמשך טיפול רגשי והתנהגותי. שירות המבחן התרשם כי המערערת מפגינה מוטיבציה גבוהה לשיתוף פעולה ונכונות להמשך השתלבות בתוכנית טיפולית רלוונטית. על רקע כל אלה, שירות המבחן המליץ להטיל על המערערת צו מבחן למשך שנה וכן עונש של עבודות שירות.

7. כאמור, בית משפט קמא השית על המערערת מאסר בפועל של 14 חודשים. זאת, לנוכח חומרת העבירה והנזק שנגרם לנפגע העבירה, כפי שעולה מהתסקיר בעניינו. תפקידה של המערערת "בכוח" היה של תצפיתנית, אך אין מדובר במעורבות שולית במעשה השוד האלים, אלא במעשה ש"התניע" את מהלך השוד. בנסיבות אלה, העונש שהשית בית משפט קמא על המערערת הוא מתון ומאוזן, ובמצב הדברים הרגיל, לא היה מקום להתערבותו.

8. ברם, לסופו של יום, מצאנו כי יש מקום לקבל המלצת שירות המבחן, ולהמיר בעבודות שירות את עונש המאסר בפועל (אשר הלכה למעשה עומד על כ-10.5 חודשים, לאחר ניכוי תקופת המעצר).

כאשר בית משפט קמא גזר את דינה של המערערת, היא הייתה עדיין במהלכו של הליך טיפולי, וכפי שנקבע בגזר הדין, עדיין לא ניתן היה לקבוע אם עברה שינוי עמוק בהתנהגותה. מאז חלפו כששה חודשים, שבמהלכם המשיכה המערערת והוכיחה את מחויבותה לדרך השיקום. המערערת לא הסתבכה בעבירות נוספות מאז העבירות מושא הליך זה; היא התמידה להגיע לטיפול הפרטני ביחידה לטיפול בהתמכרויות, וממשיכה להיות "נקייה" מסמים ומאלכוהול; באוגוסט 2021 אף החלה המערערת לעבוד; וחל שיפור ביחסיה עם ילדיה. שירות המבחן התרשם ממוטיבציה גבוהה של המערערת, והעריך כי הסיכון כי תהיה מעורבת בעתיד במעשי אלימות הוא נמוך. על רקע זה חזר שירות המבחן והמליץ שלא להטיל מאסר בפועל על המערערת.

9. מלאכת הענישה היא מלאכה מורכבת, בבחינת תמהיל של מטרות הענישה - גמול, הרתעה (אינדיבידואלית וכללית) ושיקום. המחוקק מעודד נאשמים שבחרו לילך במסלול הקשה והמפרך של הליכי גמילה, על מנת לאפשר להם לפתוח דף חדש ונקי ולצעוד לעבר האופק הנורמטיבי. לשם כך, נכון המחוקק אף לצאת מגדרו וליתן לנאשם "מכור"

הזדמנות נוספת, שלא ניתנת לנאשם "רגיל". כך, קובע סעיף 82 לחוק העונשין, שכותרתו "טיפול במשתמשים בסמים", כי בית המשפט רשאי, חלף הפעלה של מאסר על תנאי בר-הפעלה, להטיל צו-מבחן שבמסגרתו יעבור הנאשם טיפול בקהילה. לא רק הנאשם שצלח הליכי גמילה יוצא נשכר אלא גם החברה כולה.

המערערת שהתה במעצר תקופה של כ-3.5 חודשים, ויש להניח כי הפנימה את לקחה. המערערת השכילה לצלוח את הליכי הגמילה, מה שמקרב אותה אל תוך "השדה המגנטי" של השיקום, כך שבתמהיל של מטרות הענישה ושיקוליה גובר עד מאוד משקלו של השיקום. מהתסקירים שניתנו בעניינה של המערערת עולה כי היא קרובה מאוד אל "הגדה השנייה" של חיים נורמטיביים. בנסיבות אלה, ולנוכח החשש כי עונש מאסר יקטע את הליך השיקום, אני סבור כי יש מקום לאמץ את המלצות שירות המבחן.

10. אשר על כן, אנו מורים כלהלן:

(-) צו מבחן למשך שנה וחצי החל מיום מתן פסק הדין המשלים, כאמור להלן.

(-) מאסר בפועל של תשעה חודשים שירוצה בעבודות שירות בכפוף לחוות דעתו שלהממונה על עבודות השירות.

הממונה על עבודות השירות מתבקש ליתן חוות דעת בעניינה של המערערת תוך 60 יום, ועם קבלת חוות הדעת נראה ליתן פסק דין משלים.

ש ו פ ט

הנשיאה א' חיות:

אני מסכימה.

ה נ ש י א ה

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, י"א בשבט התשפ"ב (13.1.2022).

שופט

שופט

הנשיאה
